

CO ROLNICY SĄDZĄ O KWALIFIKOWANYCH NASIONACH ZBÓŻ?

Kwalifikat to lepsza odporność na czynniki stresowe, a tym samym gwarancja wyższego plonowania i jakości zbioru. W związku z tym stosowanie go powinno być powszechne, a tymczasem Polska zajmuje ostatnie miejsce w UE pod względem udziału kwalifikowanego materiału siewnego w zasiewach zbóż, z odsetkiem na poziomie niecałych 16%. Próbę wyjaśnienia przyczyn tego stanu rzeczy podjął Polski Związek Producentów Roślin Zbożowych, który zlecił badanie opinii i postaw rolników wobec nasion kwalifikowanych.

Jak wynika z ankiety przeprowadzonej wiosną przez Food Research Institute, z kwalifikowanego materiału siewnego zbóż korzystało 3/4 badanych rolników (73,6%), ale warto podkreślić, że badano gospodarstwa liczące 15 ha lub więcej. Biorąc pod uwagę, że takie gospodarstwa stanowią tylko 18% ogółu, można stwierdzić, że pozostałe używają ziaren kwalifikowanych niezmiernie rzadko. Dlaczego? Dla 70% badanych rolników, którzy przyznali się, że nie używają kwalifikatu, taki materiał jest za drogi, a 30% wskazało, że „nie opłaca się go stosować”. Drugą grupę powodów można sklasyfikować jako brak zaufania i brak wiedzy o korzyściach wynikających ze stosowania takich nasion w uprawach. Co czwarty badany sądzi, że materiał kwalifikowany jest „przereklamowany”, co piąty wskazuje, że kwalifikat jest zmodyfikowany genetycznie, a co szósty, że nie zna korzyści płynących z zastosowania takich ziaren. Problemem powodującym brak chęci do korzystania z kwalifikowanego materiału siewnego są także skomplikowane procedury dofinansowań, ale też brak zaufania do tzw. nowych odmian oraz niedopasowanie odmian zalecanych do warunków klimatycznych i glebowych w konkretnym gospodarstwie.

Drugą badaną kwestią były źródła dystrybucji nasion kwalifikowanych. Ponad połowa rolników zaopatruje się w takie ziarno w firmach handlowych lub u dystrybutora (55,4%). W lokalnej centrali nasiennej kwalifikat kupuje co piąty rolnik. Bezpośrednio u producenta ziarno kwalifikowane nabywa jedynie 4,1% badanych, taki sam odsetek kupuje ziarno od innego rolnika. Niemal 60% badanych

dokonuje zakupu ziaren na miasteczku przed wysiewem.

Jakość zakupionego ziarna kwalifikowanego została oceniona pozytywnie przez ponad 3/4 respondentów. Najczęściej kwalifikat stosowano w uprawie pszenicy (41 do 50%), następnie pszenżyta i jęczmienia (31 do 40%), żyta (21 do 30%) oraz owsa (blisko 20%). Przy zakupie tego rodzaju ziarna połowa badanych rolników kieruje się przede wszystkim własnymi doświadczeniami, dogodnymi warunkami zakupu i doświadczeniami innych, znanych rolników. Co czwarty badany bierze także pod uwagę: znajomość ze sprzedawcą, profesjonalne doradztwo, uznaną markę oraz czasopisma rolnicze.

Główne korzyści wynikające z zastosowania kwalifikatu to według ankiety wydajność, opłacalność upraw, wyższa zdolność kiełkowania. Sporadycznie respondenci wskazywali również na cechy negatywne, jak wysokie ceny takiego ziarna oraz modyfikacje genetyczne. Ponadto w wywiadach pogłębianych rolnicy wskazywali także na fakt, że poprzez rozwój nowych odmian niekiedy „traci się” sprawdzone dotychczas i wartościowe odmiany zbóż.

Wyniki badania wskazują na trzy istotne zjawiska. Po pierwsze, rachunek ekonomiczny – szczególnie w przypadku mniejszych i mniej nowoczesnych gospodarstw – zniechęca rolników do zakupu kwalifikatu. Dlatego – biorąc pod uwagę wyniki badania – PZPRZ będzie rekomendował wsparcie finansowe rolników wieloma kanałami, nie tylko za pomocą gwarancji de minimis.

Po drugie, znaczna część rolników wciąż nie ma zaufania do kwalifikatu. Stosunkowo niski jest także poziom wiedzy o za-

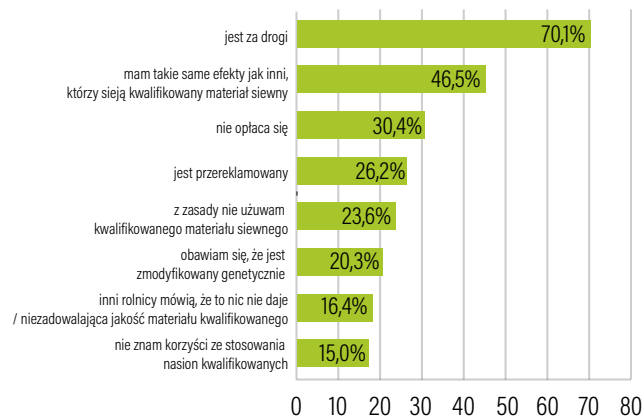
letach takich nasion. Konieczne są zatem w tym zakresie szersze działania promocyjne i szkolenia, a także wizyty studyjne w nowoczesnych gospodarstwach w Polsce i za granicą.

Po trzecie, należy zmienić system List Odmian Zalecanych. Obecnie obejmują one swoim zasięgiem całe województwa. Tymczasem warunki glebowe i pogodowe w tak określonych obszarach bywa-

ją bardzo zróżnicowane. Postulatem rolników jest więc zagęszczenie siatki LOZ do poziomu powiatu lub gminy. Wówczas odmiany te będą lepiej dobrane.

Badania zrealizowano na losowej próbie rolników, którzy uprawiają zboża na areale większym bądź równym 15 ha, na przełomie marca i kwietnia 2020 r. Wielkość próby wyniosła 802 gospodarstwa rolne.

Wykres 1. Motywy niekorzystania z kwalifikowanego materiału siewnego

Wykres 2. Źródła informacji nt. korzyści stosowania materiału kwalifikowanego

